

FESTIVAL SLOBODY

17. 11. 2025

8:30

otvorenie Festivalu slobody

KREATÍVNE CENTRUM NITRA – MARTINSKÝ VRCH

8:45 – 9:15

November + 20 (dokumentárny film)

Dokumentárny pohľad na prednovembrové, novembrové a ponovembrové udalosti roku 1989, ktoré formovali vývoj krajiny a ľudskosti. Film pre všetkých, ktorí nezabudli a nezabudnú, ako aj pre tých, ktorí mnohé z udalostí nemali nikdy možnosť spoznať.

9:15 – 10:00

November '89 v Nitre (diskusia)

Diskusia prinesie autentické spomienky ľudí, ktorí sa priamo podieľali na udalostiach Nežnej revolúcie v meste. Účastníci podujatia porozprávajú, ako sa formovalo občianske hnutie, ako vznikali prvé zhromaždenia a aká bola atmosféra týchto dní. Diskusia priblíži lokálny rozmer novembrových udalostí, ktoré menili dejiny celej krajiny. Cieľom je sprostredkovať mladšej generácii živé svedectvá o odvahe, nádeji a solidarite ľudí v Nitre. Podujatie ponúkne nielen historický pohľad, ale aj priestor na zamyslenie nad tým, čo sloboda znamená dnes.

10:15 – 11:45

Demokracia a iné nedokonalosti...

(workshop pod vedením Simony Rusznyákovvej)

Demokracia, krehká, nedokonalá, no napriek tomu nesmierne vzácna a oslobodzujúca. Na workshope sa spoločne zamyslíme nad minulosťou, prítomnosťou a najmä budúcnosťou krajiny, v ktorej chceme žiť. Krajiny, za ktorú naši rodičia a starí rodičia kedysi štrngali kľúčmi na námestiach. Príďte sa inšpirovať, podeliť o svoje pohľady a prehĺbiť svoju citlivosť prostredníctvom interaktívnych a zážitkových aktivít.

10:15 – 11:15

Svoje si nedáme, cudzie nechceme. Popkultúra v časoch normalizácie (prednáška Juraja Malíčka)

Prednáška ponúka pohľad na popkultúru v období normalizácie v Československu. Mapuje, ako režim formoval kultúru, aby odrážala ideály socialistickej spoločnosti.

FESTIVAL SLOBODY

17. 11. 2025

Zároveň ukazuje, ako si ľudia aj napriek ideologickým obmedzeniam nachádzali cesty k západným vplyvom a autentickému prejavu. Cieľom je pochopiť, ako popkultúra odrážala túžby, sny i odpor generácie vyrastajúcej v čase normalizácie.

10:15 – 11:15

Ticho, ktoré kričí

(workshop pod vedením Nikolety Jakušovej a Michaely Malíčkovej)

Interaktívny workshop, v rámci ktorého účastníci tvoria vlastné transparenty a plagáty inšpirované heslami Nežnej revolúcie. Cieľom analýzy dobových materiálov a kreatívnych aktivít je nielen pripomenúť si významné udalosti z novembra 1989, ale aj oživiť posolstvo Nežnej revolúcie a preveriť platnosť tridsaťšesť rokov starých výrokov v kontextoch súčasnosti.

11:25 – 12:25

BPM '89

(prednáška Martina Boszoráda; zopakuje sa v čase 14:00 – 15:00)

Prednáška o niektorých príkladoch spoločensky angažovaného slovenského rapu, predovšetkým o hudobných projektoch *Ultrazvuk* (2019) a *Námestie slobody* (2024), alebo inak prednáška o tom, že niektorí súčasní slovenskí hudobní interpreti jednoducho nejbnt.

11:25 – 12:25

Opona padá, publikum tleska. Bratislavská lýra na ceste od cenzúry k slobode

(prednáška Stanislavy Baranovej a Aymena Majerského; zopakuje sa v čase 15:10 – 16:10)

Lýra bola festivalom, ktorý si získal medzinárodnú popularitu a každoročne prilákal tisíce divákov. Mala byť akosi výkladnou skriňou socializmu, dôkazom, že aj za železnou oponou dokáže Československo kultúrne konkurovať Západu. Prednáška mapuje, ako sa festival menil spolu s politickou atmosférou krajiny: od nádeje 60. rokov cez normalizačnú stagnáciu až po jeho posledné roky, v ktorých sa na pódium objavili aj hlasy vzdoru. Ukazuje, ako cenzúra určovala dramaturgiu festivalu, výber účinkujúcich i texty piesní, a venuje pozornosť aj umelcom, ktorých tvorba bola na dlhé obdobie obmedzená či úplne zakázaná. Kľúčovým momentom je jún 1989, vystúpenie Joan Baez, jej pozdrav Charte 77 a prerušenie piesne Ivana Hoffmana – toto predznamenovalo blížiacu sa zmenu.

FESTIVAL SLOBODY

17. 11. 2025

14:00 – 14:55

Stopy v snehu (dokumentárny film)

Dokumentárny film o pašovaní literatúry do Československa v období neslobody. Komunistický režim v Československu neumožňoval občanom slobodný prístup k informáciám. Len v 50. rokoch bolo v Československu zlikvidovaných okolo 28 miliónov kníh, mnoho autorov bolo zakázaných a zriadená bola cenzúra. Film mapuje nielen samotné pašovanie, ale aj tlačenie kníh, samizdatov a ich distribúciu. Ústredným motívom je príbeh troch kamarátov, ktorí sa zapojili do pašovania literatúry cez hory. V roku 1983 boli zatknutí, uväznení a následne odsúdení. Súdny proces vyvolal protest verejnosti a na medzinárodnom poli sa ich zastal dokonca americký prezident Ronald Reagan.

14:00 – 15:20

Dukla (film)

Jedinečný bábkový film o láske, ktorá sa zrodila uprostred pekla vojny. Na pozadí krvavých bojov o Dukliansky priesmyk sa rozvíja nerovný milenecký vzťah medzi rómskym mladíkom a nemeckým dôstojníkom – dvomi mužmi z nepriateľských táborov a odlišných svetov. Pôsobivý a originálny film s výraznou výtvarnou poetikou a sugestívnou atmosférou prináša silné memento o tenkej hranici medzi láskou a nenávisťou a o tom, čo sa stane, keď ľudskosť prehrá s ideológiou.

15:10 – 15:40

Sviečková manifestácia alebo Bratislavský Veľký piatok (film)

Rekonštrukcia zásahu bezpečnostných zložiek proti pokojnému zhromaždeniu veriacich na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave v roku 1988 využíva záznam skrytej kamery Štátnej bezpečnosti. V nasnímanom materiáli sú identifikovaní konkrétni účastníci manifestácie, ako aj agenti tajnej polície. Rozhovory s hrdinami tejto historickej manifestácie nakrútené dvadsať rokov po udalosti konfrontujú prítomnosť s minulosťou.

15:30 – 16:00

Junáci z prachu (dokumentárny film)

Dokumentárny film o perzekúciách členov slovenskej skautskej organizácie komunistickou mocou. Poukazuje na absurdný paradox, keď totalitný režim vyprodukoval z mládežníckej organizácie nepriateľa štátu a hrozbu pre budovanie socialistického zriadenia. Mnohí zo skautov boli za svoju angažovanosť v tomto hnutí prenasledovaní a niektorí aj väznení.

FESTIVAL SLOBODY

17. 11. 2025

KREATÍVNE CENTRUM NITRA – KINO PALACE

9:00 – 10:45

***Kyslíková stanica* (film – jazyk: ukrajinský, titulky: slovenské)**

1980, ZSSR. Krymskotatársky aktivista za ľudské práva a politický väzeň Mustafa Džemilev, ktorý sa stal známym po celom svete po svojej 303-dňovej hladovke vo väzení Sovietskeho zväzu, je poslaný do vyhnanstva v osade Zyryanka na Sibíri, kde musí pracovať na kyslíkovej stanici. Jeho monotónna a primitívna práca plnenia fliaš kyslíkom pripomína údel Sifyfa. Zyryanka je vzdialená tisíce kilometrov od miesta, kde sovietsky režim v roku 1944 deportoval Džemilevov národ – Krymských Tatárov.

Mustafa, vtedy ešte len bábätko, bol vyhnaný zo svojej vlasti, z Krymu, bez akejkoľvek zákonnej možnosti vrátiť sa domov. Táto neuhasiteľná bolesť ho spaľuje zvnútra a núti k odporu. Naprieč obrovskou krajinou k nemu smerujú traja ľudia s rôznymi cieľmi – stretnúť sa, zničiť, ochrániť.

11:00 – 12:15

***Veľvyslanec v Berne* (film – jazyk: maďarský, titulky: slovenské)**

Dva mesiace po poprave Imreho Nagya a jeho druhov spáchali dvaja maďarskí emigranti ozbrojený atentát na veľvyslanectvo Maďarskej ľudovej republiky v Berne a držali veľvyslanca ako rukojemníka. Ich motivácia nie je celkom jasná, napriek tomu sa vďaka ich činu svetová tlač, politici aj diplomacia celé týždne zaoberali faktom porazenej revolúcie.

Súčasťou programu bude aj výstava Ústavu pamäti národa, ktorá bude k dispozícii v priestoroch KCN.

